

Koncepce Programu selektivní školské primární prevence rizikového chování

Aktualizace 15. 10. 2025

ip INSTITUT
PREVENCE

Obsah

CÍLOVÁ SKUPINA A CÍL PROGRAMU	3
PRŮBĚH PROGRAMU	4
REALIZAČNÍ TÝM A KONTAKT	5
FINANCOVÁNÍ PROGRAMU	6
ETICKÝ KODEX.....	7

Cílová skupina a cíl programu

Cílová skupina

Program selektivní prevence je určen pro třídy, které jsou ve **zvýšené míře ohroženy vznikem nebo rozvojem rizikového chování** různých forem. Realizujeme jej v ostravských školách, v rozmezí 3.–9. třídy ZŠ a 1.–4. ročníku SŠ.

Cíl programu

Cílem programu je minimalizovat vznik nebo redukovat míru rizikového chování žáků a žákyň, rozvíjet jejich kompetence (znalosti, schopnosti, dovednosti, postoje) a pozitivně ovlivnit jejich hodnoty, chování i klima třídy.

Dílčími cíle programu:

- rozvíjet asertivní komunikaci a spolupráci mezi žáky a žákyněmi,
- posilovat sebedůvěru a sebeúctu žáků a žákyň,
- podporovat zodpovědnost za vlastní jednání,
- pomáhat žákům rozumět vlastním emocím a umět s nimi pracovat.

Konkrétní cíle se vždy stanovují podle potřeb dané třídy. Usilujeme o to, aby byla třída bezpečným, spolupracujícím a respektujícím prostředím.

Kdy lze program realizovat

Program je možné realizovat ve třídách, kde se objevuje nebo hrozí výskyt rizikového chování v jedné či více z následujících oblastí:

- **Vztahové problémy.** Zahrnuje zejména problémy v komunikaci mezi žáky a žákyněmi, neschopnost spolupráce a tolerance, posměch, ostrakizaci, agresivní chování vůči spolužákům apod. Oblast se týká i tříd, v nichž existuje zvýšené riziko rozvoje šikany nebo kyberšikany.
- **Kázeňské problémy.** Patří zde odmítání spolupráce s pedagogy a pedagožkami, slovní útoky na pedagogy a pedagožky a jejich nerespektování, vulgarity, vyrušování v hodinách, porušování třídních pravidel či školního řádu, záškoláctví apod.
- **Závislostní chování.** Zahrnuje experimentování a užívání návykových látek a tzv. nelátkové závislosti (netolismus, gambling, poruchy příjmu potravy aj.).
- **Další formy rizikového chování.** Spadají zde rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií; násilí; vandalismus; intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus, xenofobie a homofobie; rizikové sporty a rizikové chování v dopravě; negativní působení sekt; sexuální rizikové chování a jiné dle domluvy.

Průběh programu

Program probíhá formou pravidelných setkání s konkrétní třídou.

- **Minimálně 4 setkání**, každé v rozsahu **90 minut** (2 vyučovací hodiny)
- Setkání probíhají v dopoledních hodinách, v rámci vyučování.
- Celkový rozsah spolupráce se stanoví po dohodě se školou.

Příprava programu

1. Úvodní schůzka se školou

Nejprve se sekáme se zástupci školy, prodiskutujeme principy, charakter a podmínky realizace programu. Vyjasníme očekávání a podepíšeme smlouvu o spolupráci.

2. Mapování potřeb třídy

Třídní učitel/ka vyplní dotazník *Specifikace zakázky*. Na jeho základě vedeme diskusi o třídě a stanovíme předběžný cíl spolupráce. Domluvíme průběh úvodního setkání se třídou.

Přímá práce se třídou

První setkání jsou **diagnostická**. Posoudíme situaci ve třídě a navrhne postup práce. Společně s třídním učitelem/učitelkou stanovíme konkrétní cíl programu a jeho časovou dotaci.

Další setkání na sebe navazují. Se třídou pracujeme v kruhovém uspořádání, interaktivně, polostrukturovaně. Sledujeme stanovené cíle a zároveň program uzpůsobujeme aktuálním potřebám žáků a žákyň. Používáme široké spektrum metod a technik, s důrazem na jejich reflexi.

Před každým setkáním a po jeho skončení **konzultujeme aktuální stav třídy s třídním učitelem/učitelkou**. Ten/ta je zároveň přítomen/a na všech setkáních, přičemž se předem domlouváme na roli i míře zapojení.

O každé třídě vedeme **dokumentaci** - po každém setkání vypracováváme do týdne *Zprávu o průběhu programu*, jejíž součástí jsou doporučení škoie pro další práci se třídou.

Konzultace a doprovodné aktivity

V případě potřeby nabízíme také:

- **konzultace s pedagogickým sborem**, zaměřené např. na nastavení systémového přístupu k řešení nekázně, vedení třídnických hodin či sdílení zkušeností,
- **konzultace se zákonnými zástupci žáků a žákyň**, které mohou probíhat i v rámci třídních schůzek a poskytují podporu pro informování o průběhu programu i pro společnou diskusi nad tématy třídy.

Vyhodnocení programu

Po ukončení všech setkání vypracováváme *Závěrečnou zprávu o průběhu programu*. Součástí je zhodnocení, nakolik se podařilo naplnit stanovené cíle a doporučení škoie pro další práci se třídou. Zprávu předáváme školnímu metodikovi/metodičce prevence. Na osobní schůzce současně vyhodnocujeme proběhlou spolupráci.

Realizační tým a kontakt

Na každé škole působí **stabilní tým** ve složení **facilitátor/ka** a **lektor/ka**.

Facilitátor/ka se zaměřuje především na skupinovou dynamiku, s níž aktivně pracuje. Lektor/ka se soustředí zejména na vedení technik a zprostředkování relevantních informací z probíraných témat.

Lektorský tým pracuje v duchu **partnerského a nehodnotícího přístupu** a dbá na **vytváření bezpečného prostředí**. Podporuje participaci, otevřenou komunikaci, spolupráci a osobnostní rozvoj žáků a žákyň. Prostřednictvím prožitku a reflexe pomáhá přenášet získané zkušenosti do běžného fungování třídy.

Všichni členové týmu jsou vysokoškolsky vzdělaní a mají víceletou praxi v práci se skupinami dětí a mládeže. Facilitátoři a facilitátorky jsou v průběhu nebo po absolvování pětiletého sebezkušenostního či psychoterapeutického výcviku.

Kontakt

Institut prevence, z.s.
B. Nikodema 4476/15, 708 00
Ostrava-Poruba
e-mail: institutppp@email.cz
web: www.institutprevence.cz

Mgr. Kateřina Grofková
koordinátorka programu selektivní
prevence
e-mail: institutppp.prevence@email.cz
tel.: 728 040 336

Náš tým

Facilitátoři

Mgr. Kateřina Grofková
Ing. Mgr. Jan Slavík
Mgr. Jana Nováková, DiS.

Lektoři

Mgr. Dominik Plíhal
Bc. Markéta Holušová
Mgr. Jan Lisník

Metodická podpora

Mgr. Adéla Recmanová, Ph.D.

Finanční manažerka

Ing. Tereza Zgabajová

Financování programu

Program je realizován v rámci projektu *Program selektivní školské primární prevence*, který je podpořen z dotačních programů Statutárního města Ostrava, Moravskoslezského kraje a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Spolupracující školy zapojené do projektu mají program **bezplatný**.

Pro ostatní školy činí cena programu 4000 Kč za jedno setkání (v rozsahu 2 vyučovacích hodin). Cena zahrnuje úvodní konzultaci se školou, přípravu programu, dopravu lektorského týmu, realizaci setkání, konzultaci s třídní učitelkou/učitelem a případně dalšími zapojenými osobami, a také vyhotovení závěrečné zprávy z realizace programu.

Etický kodex

Preambule

Facilitátoři/facilitátorky a lektori/lektorky („pracovníci“) Programu selektivní školské primární prevence („Programu“) dodržují níže uvedený Etický kodex. Závazek k jeho respektování je základním aspektem kvality výkonu práce.

I. Etická zodpovědnost ke své odbornosti

1. Pracovníci působí samostatně pouze v mezích své kvalifikace. Používají techniky a metody, které znají a mají k jejich využití odborné kompetence. Zjistí-li, že řešená situace ve třídě přesahuje jejich odborné kompetence, doporučí škole s náležitým odůvodněním jiné organizace.
2. Pracovníci jsou odpovědní za své soustavné celoživotní vzdělávání. Snaží se o udržování a zvyšování své odbornosti. Náročné situace, se kterými se v průběhu práce setkávají, řeší na pravidelných intervizích týmu a supervizích (při zachování anonymity žáků a žákyň).
3. Pracovníci vystupují profesionálně a důvěryhodně. Nepoškozují své kolegy a jiné organizace, nevyjadřují se o nich hanlivě a neznevažují je.
4. Pracovníci nevykonávají svou činnost pod vlivem návykových látek, výrazného stresu, časové tísně nebo jiného stavu/situace, která je pro žáky a žákyne nepříznivá.
5. Pracovníci ve škole nesmí realizovat jinou aktivitu než aktivitu organizace, a to i po dvou letech následujících po ukončení spolupráce.

II. Etická zodpovědnost k žákům a žákyním

1. Pracovníci jednají tak, aby chránili bezpečí, důstojnost a lidská práva žáků a žákyň. Při své práci volí takové postupy, které žákům a žákyním nepůsobí jakoukoliv újmu. Pracovníci jednají s žáky a žákyněmi s respektem, podporují je k vědomí vlastní odpovědnosti a zaměřují se na jejich silné stránky. Vytváří s nimi vztah založený na důvěře.
2. Pracovníci před zahájením Programu poskytnou žákům a žákyním informace o charakteru programu, jeho cílech a postupech. V případě potřeby žákům a žákyním popíší účel technik a metod použitých během programu. Žáci a žákyne mají právo si na chování pracovníků stěžovat a jsou s touto skutečností obeznámeni na počátku Programu, včetně informací o kontaktní osobě.
3. Pracovníci zohledňují předvídatelná rizika, která se mohou při práci s žáky a žákyněmi objevit.
4. Pracovníci chrání právo žáků a žákyň na soukromí. Nechtějí-li o sobě mluvit, pracovníci to respektují. Míra otevřenosti je dána jejich vlastním rozhodnutím.
5. Informace, které pracovníci o žácích a žákyních získají, jsou považovány za důvěrné. Pracovníci je využívají pouze pro účely Programu. Pracovníci jsou povinni zachovávat důvěrnost informací, a to včetně vedené dokumentace. Do veřejných záznamů nikdy nezapisují jména konkrétních žáků a žákyň.
6. Žáci a žákyne mají právo kdykoliv svou účast na programu odmítnout. V tomto případě je jim přidělena náhradní činnost v prostorách, kde je Program realizován.

III. Etická zodpovědnost ke škole

1. Škola má právo na spoluutváření Programu. Pracovníci s ní spolupracují v nejvyšší možné míře.
2. Třídní učitel/ka má právo na účast na Programu. Pracovníci nesmí jeho/její účast odmítnout, naopak je žádoucí. Mohou však s řádným a logickým odůvodněním odmítnout účast jiného pedagoga/pedagožky na Programu.
3. Škola má právo na poskytnutí informací o stavu a průběhu Programu v jednotlivých třídách. Pracovníci však nemají povinnost odpovídat na dotazy, které by mohly vést k poškození práv žáků a žákyň.
4. Škola má právo obdržet písemné průběžné a závěrečné zprávy o průběhu Programu v jednotlivých třídách.